

RATKÓ JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR

STRATÉGIAI TERV

Nagykálló

2019.

Előszó

A Városi Könyvtár stratégiai tervének meghatározásakor figyelembe vettük az 1997. évi CXL. törvényt. A könyvtár stratégiai terve határozza meg a könyvtár minőségpolitikáját és minőségirányítási rendszerét. A stratégia a jövőalkotás eszköze, célja az intézmény hosszú távú célkitűzéseinek és szándékainak rögzítése, ezek megvalósításához szükséges anyagi és humán erőforrások számbavétele.

Jövőkép

Az információs társadalom, a tudásalapú társadalom alapintézménye az információt gyűjtő, feltáró és szolgáltató intézmény: a könyvtár. A Városi Könyvtár a következő 5 évben lényeges szerepet kíván betölteni az információkat szolgáltató intézmények között.

Legtöbbben továbbra is a különböző dokumentumok kölcsönzéséért, illetve a helyben használatért az internet használatért keresik fel az intézményt. Sok felhasználó már a saját otthonából is igénybe fogja venni némely szolgáltatásunkat. Jelentős szerepet vállal az emberek közérdekű információkkal való ellátásában, az igényekhez alkalmazkodó új szolgáltatások bevezetésében. A könyvtár teret fog biztosítani a színvonalas, bensőséges előadásoknak, az elmélyült tanulásnak, rendezvényeknek. A könyvtár működése szempontjából továbbra is a költségvetési források lesznek a legbiztonságosabbak, de minden más lehetőséget is meg kell ragadni, hogy minél nagyobb anyagi erőforrást tudjon megszerezni különböző forrásokból.

Küldetésnyilatkozat

Kapcsolódva a hazai könyvtári terület küldetésnyilatkozatában megfogalmazottakhoz, a Városi Könyvtár az alábbiakban fogalmazza meg és teszi közé küldetésnyilatkozatát.

A Ratkó József Városi Könyvtár a művelődés, a tanulás, a szabadidő igényes eltöltésének helye, települési feladatokat ellátó, információs esélyegyenlőséget biztosító nyilvános könyvtár.

A könyvtár feladatának tekinti:

- hogy mint információs központ mindenki számára hozzáférést biztosítson mindenfajta információhoz, a magyar és egyetemes kultúrához megszorítás, korlátozás nélkül
- hogy támogassa az oktatást, az önálló, az élethosszig tartó tanulást
- hogy segítse a világhálón található információk közötti eligazodást
- hogy segítse a hátrányos helyzetű könyvtárhasználókat
- a hagyományos könyvtári gyűjtemény és szolgáltatások fejlesztését
- a gyerekek olvasóvá nevelését
- a közéletben való részvételhez szükséges állampolgári tudnivalók és jogi szabályozás megismertetése
- helyismereti dokumentumok gyűjtését, szolgáltatását

A könyvtár küldetése a város életében fontos kulturális és társadalmi szerep betöltése.

Feladatok

A könyvtárnak, mint nyilvános könyvtárnak, és mint fontos közösségi intézménynek az a célja, hogy a meglévő és a lehetséges használók információs igényeit előre jelezze, meghatározza, ösztönözze és kielégítse az etikai normák szem előtt tartásával. Célja továbbá az is, hogy minden társadalmi csoport hozzáférjen az információhoz, a tudáshoz, az alkotó képzelet termékeihez, legyenek azok hagyományosak vagy virtuálisak. Fontosnak érzi a csoportok és egyének ösztönzését a kultúra részvételében, az oktatás kibontakozásának lehetővé tételében, a szabadidő hasznos eltöltésében, az írás-és olvasáskultúra előmozdításában.

A könyvtár könyv-, időszaki kiadvány- és más adathordozó gyűjteményt tart fenn helyben és e gyűjteményt fejleszti. Használó barát on-line elérést létesít és biztosít a könyvtár saját és más jelentős hazai és külföldi elektronikus információs. Adminisztratív segítséget, szakmai tanácsokat és útmutatást ad e rendszerek használatához.

Fentiekből következik:

- a szolgáltatások színvonalának minőségi fejlesztése
- támogatni kell az élethosszig tartó tanulást, a szolgáltatások bővítésével
- a könyvtári szolgáltatásokban is biztosítani kell a folyamatos minőséget

Környezeti tényezők és hatások

A könyvtárak szerepe az elmúlt években igencsak megváltozott. Az EU országaiban az élethosszig tartó tanulás, az "életre tanulás", az átképzés központi helyévé vált a könyvtár. Ez a funkcióbővítés mind a politikai hatalom, mind a társadalom egésze számára új lehetőségként jeleníti meg a könyvtárakat, amire a könyvtáraknak a szolgáltatások bővítésével kell válaszolniuk. Megváltozott a kommunikációs és információs technológia is, a könyvtárak a használók számára olyan információs és kommunikációs lehetőségeket nyújtanak, amelyek eredményeként lehetővé válik, hogy az éppen adott könyvtár szolgáltatásain kívül a használók egy virtuális könyvtárban barangolhassanak a világ legjelentősebb könyvtári állományai és információi között. A nyilvános könyvtárak is jelentős változáson mentek keresztül. Tanúi lehetünk annak, hogy egyre nő az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) szerepe, melynek alapelve, feladata lehetővé tenni, hogy az igényelt dokumentumot a könyvtárhasználó minél előbb megkapja függetlenül mind az igénylő, mind a dokumentum hollététől. A költségvetési források egyre szűkülnek, egyre nagyobb a szerepük a pályázatok által megszerezhető pénzforrásoknak, e nélkül ma már igen nehezen tudnák a könyvtárak ellátni feladatukat.

A fentieket levetítve könyvtárunkra, az alábbiak állapíthatók meg:

- változnak az elvárások, új igények jelennek meg
- új szolgáltatásokat népszerűsíteni kell (spirálózás, fóliázás, stb.)
- szükség van könyvtáros munkakörben dolgozók létszámának bővítésre (1 fő) a munkatársak folyamatos képzésére, önképzésére, hogy meg tudjanak felelni a használók által elvárt igényeknek

A célok és a fejlesztendő kulcsterületek meghatározása

Cél egy olyan könyvtárat működtetni, amely segíti a használókat és potenciális használókat abban, hogy eligazodjanak az állampolgári, a demokratikus jogi szabályozásban, biztosítsa számukra a dokumentumokhoz való hozzáférést (ODR). Lehetőséget kell adni a helyi és országos információkhoz való hozzájutáshoz. A dolgozók folyamatos képzésével, továbbképzésével megteremteni azt a tudásbázist, amellyel mindez lehetővé válik.

Az elérendő célok részletezése

A könyvtár középpontjában a használók szükségletei álljanak

- folyamatos adatgyűjtés a használókról
- 2 évente kérdőíves felmérés a használói igényekről
- tervszerű marketingtevékenység a felhasználók csoportjaiban, a következő eszközökkel:

Jó, gyors és magas színvonalú szolgáltatások nyújtása

Általános szolgáltatások:

- minőségi szolgáltatás úgy szakmai, mint emberi szempontból a használók számára,
- a könyvtárhasználat és információkeresés segítése az új olvasók számára,
- írásos dokumentáció a könyvtár szolgáltatásairól, gyűjteményeiről és információs anyagairól

Saját gyűjteményen alapuló szolgáltatások:

- az információkeresés OPAC-kal, valamint az OPAC használatával a könyvtár adatbázisának távoli elérése, előjegyzés lehetősége otthoni környezetből; ennek a szolgáltatásnak népszerűsítése a használók körében
- egyszerű hozzáférés a gépi információhoz, nyomtatással és letöltési lehetőséggel
- a kölcsönzés folyamatának gyorsítása, pontosítása, on-line előjegyzési rendszer használata és reklámozása az olvasók felé
- megértő, de határozott szankciók bevezetése az olyan olvasókkal szemben, akik nem tartják be a kölcsönzési szabályokat; pénzbírság következetes behajtása; felszólító levelek és egyéb ilyen jellegű adminisztrációk szisztematikus bevezetése
- a dokumentumokhoz való hozzáférés szisztematikus reklámozása, minden előjegyzés minél gyorsabb teljesítése
- jól működő fénymásolási lehetőségek, kevés várakozási idővel
- a kölcsönzők állandó tájékoztatása az új könyvekről, dokumentumokról

Külső rendszereken és ellátókon alapuló szolgáltatások:

- gyors és hatékony kölcsönzés külső forrásokból
- közös városi könyvtári és iskolai fiókkönyvtári hálózat kiépítésével az oktatás-nevelés segítése és az iskolai könyvtárak szolgáltatás színvonalának emelése
- a gépi információkeresés, olvasói OPAC-használat elősegítése olvasói munkaállomások felállításával, melyek beszerzését pályázati úton lehet megpróbálni
- a könyvtár adatbázisának távoli elérésének biztosítása

Hatékony és gazdaságos belső funkciók:

- a dokumentumok beszerzési keretösszegének tervszerű, időarányos felhasználása
- az új dokumentumok max. 1 hét alatti feldolgozása
- a visszahozott és a könyvtárban használt valamennyi könyv visszaosztása a polcokra legkésőbb következő délelőtt; az olvasóterem asztalain az olvasók által használt dokumentumok azonnali visszahelyezése, a rend és az új hozzáférés érdekében
- a más könyvtárakból érkező könyvtárközi kölcsönzési kérések feldolgozási ideje max. 2 nap
- megfelelően felkészült személyzet a külső és belső szolgáltatási pontokon
- rugalmas kölcsönzési adminisztráció

A források optimális felhasználása:

- a gyűjtemény gyarapítási és apasztási politikája feleljen meg a helyi igényeknek
- a gyűjtemény könnyű elérése használható polcrendszerrel, egyszerű és világos jelzésekkel
- az anyagi források elosztása a bér, a gyarapítás, az egyéb folyó kiadások között, úgy hogy a könyvtár szolgáltatási funkciói legyenek szem előtt tartva
- reklámtevékenység folyamatossá tétele a helyi sajtóban, televízióban, e-mail-en keresztül; a rendezvények, író-olvasó találkozók népszerűsítése ugyanezen a módon, valamint szórólapok terjesztésével
- a dolgozók folyamatos továbbképzése, tanulmányi szabadnapok biztosításával, továbbképzési előiránnyal
- a belső kommunikáció fenntartása
- munkaköri leírások készítése minden munkatárs számára
- nyíltan tevékenkedő, nyitott és dinamikus vezetés
- az éves stratégiai folyamat alkalmazása
- megfelelő fizikai körülmények

Stratégiai terv, SWOT elemzés

Erősségek

A Ratkó József Városi Könyvtár

- a lakossági könyvtári ellátás helye
- része a város közművelődési, közgyűjteményi rendszerének
- a központi költségvetés támogatja az állománygyarapítást
- város önkormányzata gondoskodik a könyvtár fenntartásáról
- a munkatársak szakképzettek
- a dokumentumállomány folyamatos gyarapítása biztosított
- a számítógépes feldolgozottság a könyvek tekintetében teljes körű
- az Internet elérhetőség szolgáltatásként biztosított
- a rendezvények, vetélkedők, kiállítások az olvasás, az irodalom és a kultúra népszerűsítését szolgálják
- a könyvtár infrastruktúrája lehetővé teszi a könyvtár közösségi helyként való működését

Gyengeségek

- a feladatokhoz szükséges tárgyi eszközök és technikai berendezések amortizációját nem követi állandó fejlesztés (anyagi erőforrások hiánya)
- a szakmai feladatok szinte kizárólag csak pályázati támogatásból lehetőségek
- a sokrétű tevékenységhez kevés a személyi feltétel
- a könyvtár mindennapjaiban kevésbé van jelen a marketing szemlélet
- a szolgáltatások elsősorban a jelenlegi könyvtárhasználók igényeire koncentrálnak

Lehetőségek

- a könyvtár szerepe felértékelődött az uniós csatlakozás következtében is
- a minőségi rendszer követelményeinek könyvtári alkalmazása
- folyamatos pályázati aktivitás, az önrész vállalásának lehetőségével
- csatlakozás a megyei közös helyismereti katalógushoz
- a gyűjtemény új médiumokkal való gyarapítása
- új célcsoportok megnyerése
- új szolgáltatási formák bevezetése
- az oktatás különböző szintjeinek és az élethosszig tartó tanulás feltételeinek a megteremtése
- a használókkal partnerkapcsolat kialakítása

Veszélyek

- az adminisztrációs kötelezettségek növekedése várható
- a fenntartó nem biztosít elegendő forrást a megnövekedő szakmai feladatokra, rendezvények szervezésére, a technikai fejlesztésekre, működtetésükre, karbantartásukra
- az információs technológia folyamatos fejlesztésének hiánya a teljes rendszer működését veszélybe sodorhatja
- létszám- és időhiány az új technológiák és rendszerek készségszintű elsajátítása érdekében
- az állomány tudatos rongálása és a lopások számának növekedése

Prioritások

- a HUNTEKA integrált könyvtári rendszer kompatibilitásának biztosítása a nemzeti információ technológiai rendszerhez
- a HUNTEKA használatával az állománygyarapítás és állományapasztás legfontosabb mozzanatainak automatizálása
- a könyvtári infrastruktúra fejlesztése az integrált könyvtári rendszer alkalmazásának és a közös katalógus működtetésének feltételeként
- olvasói OPAC használatával böngészési lehetőség megteremtése és a könyvtár adatbázisának Interneten való szolgáltatása

Nagykálló, 2019. november 5.

Bakóné Veres Edina
Igazgató